

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Véleménye Tárgy: A tanárképzés minőségének javításaCOM(2007) 392 *final*

(2008/C 151/13)

2007. augusztus 3-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A tanárképzés minőségének javítása

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2007. december 19-én elfogadta véleményét (előadó: Mário SOARES).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. január 16–17-én tartott 441. plenáris ülésén (a január 16-i ülésnapon) egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összefoglalás és ajánlások

1.1 Az oktatásra mindig is úgy tekintettek, mint ami amellel, hogy az egyéni fejlődés és kibontakozás alapvető eleme, a társadalmi haladás egyik tényezője is. Globalizált környezetben, ahol rendkívül erős a verseny – a szükséges ismeretek és készségek összetettsége miatt – manapság még fontosabb és központibb szerepet kap mind a társadalmak, mind pedig az egyének jövője szempontjából.

1.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a tanulás központi célkitűzése továbbra is az, hogy szabadszellemű, kritikus szemlélettel rendelkező, autonóm állampolgárokat képezzen, akik képesek az őket körülvevő társadalom fejlődéséhez hozzájárulni, és rendelkeznek a szükséges készségekkel ahhoz, hogy megfeleljenek az új kihívásoknak. Eközben tudatában vannak kulturális örökségüknek, annak, hogy közös értékekkel rendelkeznek és annak, hogy a világ, amelyben élnek, nem csak az övék, ezért meg kell azt őrizni a következő generációk számára. Az oktatás feladata az is, hogy hozzájáruljon az egyének emancipációjához.

1.3 Ebben az összefüggésben a tanároknak kulcsfontosságú szerepük van a fenti cél elérésében, minthogy az ő kötelességük az ismeretek átadása, de ugyanígy az is, hogy kapcsolatban legyenek a gyermekekkel és a fiatalokkal egy olyan társadalomban, amelyben a családstruktúra új szerveződési formák szerint alakult át és működik.

1.4 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottságnak a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett közleményével a tanárok tanulmányait és szakképzését javítani hivatott eszközök tekintetében, illetve általánosságban helyesnek tartja a megközelítést.

1.5 Ugyanakkor az EGSZB úgy véli, hogy – annak ellenére, hogy az Európai Bizottság hatásköre ezen a téren korlátozott – a közlemény egy kicsit tovább mehetne, és kiteríthetne olyan kérdésekre, amelyek mai jelentőségüknél fogva különös figyelmet érdemelnek.

1.6 Konkrétan: milyen új stratégiákat lehet és kell kifejleszteni egy világszintű változások által jellemzett környezetben történő oktatás érdekében, hogyan kell a családstruktúra átalakulásából

és új szerveződési formáiból adódó új kihívásoknak megfelelni, hogyan lehet vonzóbbá tenni a tanári szakmát a fiatalok számára, különösen a fizetések és szociális juttatások szintjén stb.

1.7 Az Európai Bizottság közleményében kifejtetthez hasonlóan az EGSZB-nek is az a szilárd meggyőződése, hogy egy mind összetettebb és mind nagyobb elvárásokat támasztó társadalomban a tanárokat megelőzőbb a minőségi, a jelenkor elvárásainak megfelelő oktatás előmozdítása egyik kulcsfontosságú tényezőjének kell tekinteni. Ennek elérése érdekében alapvető kérdés egyetemi és szakmai képzésük javítása, illetve a megfelelő feltételek biztosítása a számukra a fizetés és a karrierlehetőségek terén.

2. Az Európai Bizottság közleményének összefoglalása

2.1 A közlemény szerint a tanárok tanulmányainak és szakképzésének minősége kulcsfontosságú tényező az oktatás minőségének biztosítása és a fiatalok iskolai eredményeinek javítása szempontjából. A dokumentum felsorol számos, ezen a téren meghozható intézkedést, illetve irányokat jelöl ki azt illetően, hogy az Európai Bizottság miként támogathatná ezt a munkát.

2.2 Az Európai Bizottság szerint ezek a javaslatok együttesen a következőkre szolgálnak majd: hogy a tanárok alap- és szakképzése összehangolt, egységes és megfelelően finanszírozott legyen; hogy minden tanár garantáltan rendelkezzen a megfelelő ismeretekkel, a helyes hozzáállással és a hatékony munkavégzéshez szükséges készségekkel; hogy ösztönözzék az oktatás szakszerűvé válását, illetve hogy az oktatás területén dolgozók között előmozdítsák a pedagógia gyakorlatáról való elgondolkodást és az azzal kapcsolatos kutatást. Ugyanígy támogatni kell a szakma státuszát és elismertségét is.

2.3 Ezek sikeres megvalósításával hozzá lehet járulni az oktatás általános minőségének javításához, és el lehet érni, hogy a tagállamok nemzeti szinten teljesítsék a társadalmi kohézióval, a versenyképességgel és a gazdasági növekedéssel kapcsolatos lisszaboni célkitűzéseket.

3. Általános észrevételek

3.1 A tanári szakma az idők folyamán nemcsak körülményeit, hanem – a társadalom fejlődése és az iskolával szembeni új elvárások miatt – funkcionális tartalmát illetően is megváltozott. Az „ismereteket átadó” tanár helyett, akinek tudásától elvárjuk, hogy megkérdőjelezhetetlen legyen, ma olyan „oktató-nevelőkre” van szükség, akik ösztönzik a tanulást, és képesek strukturálni a fiatalok másféle forrásokból megszerzett tudását, amely néha naprakészebb, mint amivel maga a tanár rendelkezik.

3.1.1 Különösen az interneten – és más új, manapság a fiatalok többségének a rendelkezésére álló információs és kommunikációs technológiáknak köszönhetően – szerzett ismeretek okoznak problémát, amelyekhez a fiatalok hozzájutnak, de nem gondolkoznak el róluk megfelelő mértékben. Ezekkel a kérdésekkel vagy az alapképzés, vagy a továbbképzés szintjén kell foglalkozni úgy, hogy a tanárok képesek legyenek az így megszerzett információt új ismeretként beépíteni a fiatalok tanulmányaiba.

3.2 Az iskolákról elmondható, hogy a sokszínűbb, igényesebb és összetettebb társadalomnak köszönhetően demokratikusabbakká és heterogénebbekké váltak. E fejlődés következtében a mai iskolákban a demokrácia, az egyenjogúság és a sokszínűség alapvető fogalmakká váltak, és előfeltételét jelentik a fogyatékkal élő gyermekeket és fiatalokat is befogadó integratív iskoláknak. Ezzel összefüggésben a tanárookra újfajta felelősség hárul, és pedig az, hogy személyre szabottabb és egyedibb válaszokat nyújtsanak.

3.3 A bevándorlás, az iskolai megkülönböztetés, a szegénység, a fiatalokat (különösen városi környezetben) érintő erőszak jelensége, valamint a munkahely növekvő bizonytalansága és a tartós munkanélküliség elterjedése „begyűrűzött” az iskolába is. Ennek eredményeként a tanári szakma összetettebb, nehezebb, ugyanakkor bizonytalanabb lett. A tanár gyakran nem tudja, hogyan kezelje ezeket az új jelenségeket, és ehhez nem kap megfelelő segítséget sem.

3.4 A nők mind nagyobb arányú munkába állása, az egyszülős családok számának növekedése illetve a másfajta életvezetés miatt kialakuló új családszerveződési formák ugyanígy új képességeket kívánnak meg a tanároktól, különös tekintettel az egyes családok által választott szülői szerephez való alkalmazkodás képességére.

3.5 A tanárok alapképzése nem mindig tartotta a lépést ezekkel a változásokkal. Sokáig rendkívül akadémikus maradt, azután pedig gyakran túl nagy hangsúlyt helyezett a pedagógiai és didaktikus részre. A tudományos ismeretek oktatása eközben jelentősen meggyengült az alapképzésben. Vissza kell állítani a tanárképzés két pólusa közötti helyes egyensúlyt.

3.6 A tanárok alapképzését a tudományos és a pedagógiai ismeretek egyensúlyának kell jellemeznie – éppen ez a megfelelő arány adja ugyanis a tanári szakma különlegességét. A képzésnek tartalmaznia kell egy társadalomlélektani, sőt, ember-tani összetevőt is, amely lehetővé teszi a multikulturális környezetben való, a kulturális sokféleséget kihasználó oktatáshoz szükséges ismeretek és technikák megszerzését. Ilyen környezetben kell ugyanis a tanároknak konfliktusokat és összetett

helyzeteket kezelniük és megoldaniuk. A képzés során azt is meg kell tanítani a jövőbeli tanároknak, hogy hogyan figyeljenek úgy a fiatalokra, hogy ezáltal bevonják őket a legjobb megoldások keresésébe. Ennek kapcsán alapvető az ENSZ gyermekjogi egyezményének – amely szerint minden gyermeknek és fiatalnak joga van oktatásra és képzésre, szabadidőre, jó bánásmódra, valamint a saját életére való befolyásra – 12. cikke által a gyermekek és fiatalok részére biztosított jogok figyelembevétele.

3.7 Bár az Európai Bizottság azt állítja – és ezt az EGSZB is elismeri –, hogy semmiféle alapképzés nem képes biztosítani az összes ismeretet és készséget, ami a megfelelő helytálláshoz szükséges egy teljes karrier során, nem szabad elfelejteni, hogy minél hosszabb és alaposabb az alapképzés, annál nagyobb lesz a tanár hajlandósága a továbbképzésben való részvételre. Ezt a szempontot a tanárképzési politikák mindaddig nem értékelték megfelelően.

3.8 A tanárok alapképzésének egyébként olyan célkitűzéseket kell tartalmaznia, amelyek továbbmennek annál a kérdésnél, hogy milyen ismereteket kell átadni, és hogyan. Olyan képet kell kialakítani, amely szerint a tanár a munkájáról elgondolkodó szakemberként képes felmérni munkavégzésének körülményeit, meghatározni az alkalmazandó stratégiákat és értékelni azok eredményeit. Ugyanígy közvetíteni kell azt az elképzelést is, hogy az oktatás eszköz lehet, és kell is, hogy legyen a társadalmi kohézió, a társadalmi és gazdasági fejlődés, valamint az aktív, dinamikus, a kulturális és környezeti változatosságot tiszteletben tartó – azaz egy jobb világot építő – állampolgárok képzése érdekében. A tanárok ugyanis a társadalmi kohézió valódi láncszemei.

3.9 A továbbképzésnek pedig nem csak attól kell függenie, hogy mik az egyén – mint ismeretei határait felismerő és a társadalmi és technológiai fejlődéssel tisztában levő szakember – szükségletei, hanem a nagyobb, más szereplőket és érdekcsoportokat is magában foglaló közösségbe illeszkedő iskola mint szűk közösség igényeit is figyelembe kell vennie.

3.10 A továbbképzés sok országban új dolognak számít, és folyamatosan ösztönözni kell, mint a tanári szakma fejlődéséhez elengedhetetlen tényezőt. A továbbképzés a tanárok egyik hivatásbeli kötelessége, és köztudottan nélkülözhetetlen a szakma gyakorlásához. Biztosítani kell ezért számára a megvalósuláshoz szükséges időt, teret és forrásokat.

3.11 A szakmai és technológiai tárgyakat oktató tanárok továbbképzésének összhangban kell lennie a technológiai fejlődéssel. Gondoskodni kell vállalatokkal való együttműködésekről, hogy a tanárok megismerhessék, és napi szinten követhessék az új technológiai fejlesztéseket.

3.12 A továbbképzéssel kapcsolatos politikák egyik legsúlyosabb hibája, hogy elképzeléseik szerint a továbbképzés bizonyos tantárgyak mentén egységesíthető. Bár nem elhanyagolható ez a szempont sem, a képzésnek azonban ki kell elégítenie az iskola környezetét alkotó közösség igényeit, és összhangban kell lennie az iskola oktatási programjával is. Csak így lehet megfelelni az egyes országok vagy régiók társadalmi és gazdasági fejlődése által állított kihívásoknak és szem előtt tartani a társadalmi élet új érzékeny pontjait.

3.13 A munkahelyhez jutás és a karrierépítés feltételei, a szakma gyakorlásához nyújtott külön segélyek, a szakma társadalmi jelentőségének megfelelő bérezés és a hivatás társadalmi elismerése csak néhány azok közül a tényezők közül, amelyek a tanárképzés mellett hozzájárulnak ahhoz, hogy a legjobb képességű személyek e köztudottan nehéz és embert próbáló szakma felé irányuljanak, így – az igényességi szint és a minőség emelésén keresztül – javítva az oktatás színvonalát.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az Európai Bizottság közleménye kiemeli, hogy az oktatók tanulmányai és szakképzése szorosan kapcsolódik más politikákhoz, például az Európai ifjúsági paktumhoz ⁽¹⁾, az innovációs, kutatási, vállalkozási ⁽²⁾, illetve a többnyelvűséghez ⁽³⁾ kapcsolódó politikákhoz, valamint a szakképzettségek elismeréséhez ⁽⁴⁾.

4.2 Az EGSZB általánosságban elismeri, hogy ezek a politikák kapcsolódhatnak a tárgyhoz, de úgy véli, hogy más szempontokat kell kiemelni, amelyeket a tanárok alap- és továbbképzésének minden formája során figyelembe kell venni:

4.2.1 A millenniumi célkitűzések, amelyek megvalósítása mellett az EU minden tagállama elkötelezte magát az ENSZ keretében, és amelyek eléréséhez szükség van magasan képzett tanárookra, akik képzésében így egységes stratégiának kell érvényesülnie.

4.2.2 A lisszaboni célkitűzések, amelyek a tudás fontosságára, így az oktatásra helyezik a hangsúlyt, és abból az elvből indulnak ki, hogy Európa legfontosabb tőkéje az emberi erőforrás. A fiatalok figyelmének felkeltése a fenntartható fejlődés és a szociális piacgazdaság iránt a lisszaboni stratégiából eredő feladat, amely részévé kell, hogy váljon a fiatalok képzésének.

4.2.3 A nemek dimenziója, nem csak azért, mert a tanárok többsége nő, hanem azért is, mert ez a társadalmi-gazdasági fejlődést és a társadalmi kohéziót célzó európai politika központi kérdése.

4.2.4 A fiatalok általános képzése minden – fizikai, szellemi, illetve kreativitással, innovációval, részvétellel és társadalmi hasznossággal kapcsolatos – területen. A gyermekek és a fiatalok általános fejlesztéséről való elgondolkozáshoz kognitív készségek, didaktikai és pedagógiai felkészültség, valamint csapatszellem szükséges. Ezekre csupán igényes alap- és megfelelő továbbképzés segítségével lehet szert tenni.

⁽¹⁾ Lásd például az EGSZB „Napirenden az európai fiatalokat foglalkoztató kérdések: Az Európai ifjúsági paktum végrehajtása és az állampolgári szerepvállalás ösztönzése” című véleményét (CESE 1248/2005), előadó: J. VAN TURNHOUT.

⁽²⁾ Lásd például az EGSZB következő véleményeit: „Befektetés a tudásba és az innovációba” (saját kezdeményezésű vélemény – CESE 983/2007), előadó: G. WOLF, illetve „Foglalkoztathatóság és vállalkozói szellem” (feltáró vélemény – CESE 1000/2007), előadó: L. M. PARIZA CASTAÑOS.

⁽³⁾ Lásd például az EGSZB „Új keretstratégia a többnyelvűség ösztönzésére” című véleményét (CESE 1372/2006), előadó: A. Le Nouail.

⁽⁴⁾ Lásd például az EGSZB „Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges Európai Képesítési Keret létrehozása” című véleményét (CESE 806/2007), előadó: J. I. RODRÍGUEZ GARCIA-CARO.

4.3 A közlemény felvázolja a tanári szakma jellemzőit az Európai Unióban, három alapvető szempontot emelve ki: a nemet, az életkort és a bérezést. Nem részletezi azonban a három összetevő között fellelhető összefüggéseket.

4.3.1 Igaz ugyan, hogy az oktatás minden terén a nők vannak többségben, azonban számuk fordítottan arányos az egyes területek társadalmi fontosságával és/vagy az ott elérhető fizetési szintekkel. Így az iskola előtti felkészítő oktatástól a felsőoktatás felé haladva csökken a nőnemű tanárok aránya.

4.3.2 A tanári szakma társadalmi megítélése manapság kedvezőtlenebb, mint más, azonos szintű képesítést adó, népszerűbb pályáké, és emiatt már nem elég vonzó a legfiatalabb korosztályok számára. Megállapíthatjuk, hogy ez a hivatás többet követel meg mind az alapképzés szintjén, mind pedig a társadalmi felelősség terén; a munkakörülményekkel, a szakmai életúttal és a bérezzel kapcsolatos elvárások azonban nem követték ezt a változást.

4.3.2.1 Az egzakt tudományok, a kommunikációs és információs tanok különösen szenvednek ettől a versenyhelyzettől, ugyanis általában nincs elegendő tanár ezeken a területeken.

4.3.3 Az EGSZB egyébiránt felhívja a figyelmet arra, hogy a közlemény egyes állításai nincsenek részletes elemzéssel alátámasztva, ami azzal a kockázattal jár, hogy egyes összetettebb tények nem kerülnek napvilágra. Amikor például a tanárok fizetését a nemzeti átlagjövedelemmel vetjük össze, figyelembe kell venni a fizetések GDP-hez viszonyított értékét, a fizetések és a pályafutás hossza közötti kapcsolatot, és össze kell hasonlítani más, az egyetemi képzést tekintve hasonlóan munkaidőmentes szakmákkal.

4.3.4 Európában az oktatói népesség körében egyértelműen öregedés tapasztalható, és jogos a félelem attól, hogy nem képes a megifjaldásra, mivel igen magas az 50 és 64 év közötti tanárok aránya. Előretételezhető tanulmányt kellene európai szinten készíteni a népesség korszerkezetének jövőbeli hatásairól.

4.3.5 Sürgősen vonzóbbá kell tehát tenni a tanári szakmát a fiatalok számára, ami természetesen feltételezi a jelentősebb befektetéseket is ezen a területen, de ugyanakkor – és lehet, hogy ez még fontosabb – változásokat kell elérni társadalmi és kulturális téren annak érdekében, hogy átértékelődjön a tanárok társadalmi szerepe.

4.4 Az Európai Bizottság közleménye meghatároz néhány lépést az oktatáspolitikai terén – az egész életen át tartó tanulást, a szükséges készségeket, a pedagógiai gyakorlatról és a kutatásról való elmélkedést, a képesítéseket, a tanárok felsőfokú oktatását és a társadalomban való tanítást illetően –, amelyek hozzájárulhatnak a tanárok egyetemi oktatásának és szakképzésének javításához.

4.4.1 Az EGSZB helyesli a kifejtett gondolatokat, de úgy véli, hogy nem lehet strukturálatlan módon, a környezetükből kiragadva vizsgálni ezeket a területeket. Természetesen mind fontosak, de a társadalomnak másképpen kell tekintenie a tanárok mai – az ismeretek, a technológiák bősége és az információ megszerzésének sokfélesége által jellemzett – környezetben betöltött szerepére.

5. Az EGSZB ajánlásai

Ezért, miközben megerősíti, hogy általánosságban helyesli az Európai Bizottság által kiadott közleményt, az EGSZB úgy véli, hogy a tanárképzés minőségének javításával kapcsolatos probléma megközelítése túl kell, hogy lépjen az alap- és a továbbképzésen, és a következő ajánlásokat fogalmazza meg:

5.1 A tanári szakmát társadalmi szempontból át kell értékelni, mivel különös fontossággal bír a lisszaboni stratégia keretében meghatározott célok megvalósításában, illetve mivel a tanárookra hárul az Európai Unió legfontosabb tőkéjének, az emberi erőforrásnak a képzése.

5.2 A szakma újbóli elismeréséhez szükséges a bérezés színvonalának, a csapatmunkának és a továbbképzésnek az átértékelése, valamint az, hogy a tanári tevékenység végzésének lehetősége és a szakmabeli előrelépés feltételei, a munkakörülmények, továbbá az arra rászoruló ágazatoknak és területeknek nyújtott külön támogatások elég vonzóak legyenek ahhoz, hogy felkeltse a lelkes és jó képességű fiatalok érdeklődését a hivatás iránt.

5.2.1 Ennek az újraértékelésnek olyan feltételrendszeren kell alapulnia, amely rögzíti a tanároktól elvárt képességeket mind az akadémikus tudás terén, mind pedig a velük kapcsolatba lépő közösségekkel kapcsolatos társadalmi ismereteket illetően, valamint a pedagógiai módszerekkel összefüggésben.

5.3 Bár az oktatás nem tartozik az EU különleges hatáskörei közé, a nyílt koordinációs módszer megerősítése, az információ összegyűjtése és megosztása, a bevált gyakorlatok cseréje, a szakma értékének növelésére irányuló, külön programok bevezetése mind hasznos eszköz lehet abban, hogy segítse a tagállamokban a cél elérése érdekében ható politikák bevezetését.

5.4 Az oktatás felelősségteljes feladat. Ezért olyan stratégiákat kell kifejleszteni, amelyek pályafutásuk elején támogatják a fiatalabb oktatókat, például tapasztaltabb kollégák jelenlétével. Tekintettel a szakmai kimerülésre (fizikai és szellemi téren), utóbbiakat nem szabadna arra kötelezni, hogy nyugdíjazásukig ugyanazt a feladatot lássák el.

5.5 A több területet átfogó – akár tanári koordinációval, akár anélkül működő – pedagóguscsapatok ma alapvető fontosságú eszközt jelentenek minden oktatási célú programban, amely tekintetbe veszi az új (a családi szerkezetből és szerveződési formából, a munkaidőből és a munkaszervezésből, a tartós munkanélküliségből, a bevándorlásból, illetve különösen a fogadó ország nyelvének és kultúrájának alacsony szintű ismeretéből származó) problémákat, és a sajátos, állandóan jelen lévő valóságot (fogyatékkal élő, speciális oktatást igénylő gyermekek és fiatalok, harc a nemi megkülönböztetés ellen és a nemek közötti egyenlőség figyelembe vétele). Ennek megfelelően a tanárok képzésének magában kell foglalnia az ilyen problémák tudatosítását. Ezenkívül alapvető fontosságú a speciális oktatást igénylő gyermekek és fiatalok nevelésére szakosodó tanárok képzése. Ez megvalósulhat ebben a témában nyújtott mester- vagy doktori képzés formájában.

5.6 Egy másik, az oktatási intézményekre jellemző társadalmi valóság a fiatalok erőszak. Ezt a – különösen a városi környe-

zetben tapasztalható – jelenséget több oldalról kell megközelíteni, és megértően kell kezelni.

5.7 Egyébiránt különös jelentőséggel bír az oktatási segédszemélyzet érdekében történő befektetés az iskola olyan oktatási feladatai elvégzésének biztosításához, amelyek kívül esnek a tanárok konkrét, oktatással kapcsolatos felelősségi körén.

5.8 Az alapképzésnek mindezeket a kiinduló gondolatokat szem előtt kell tartania, és ebből következően magas minőséget kell biztosítania mind tudományos, mind pedig pedagógiai-didaktikai szinten, illetve az új készségekkel – például a csapat-szellemmel, a más társadalmi szereplőkkel, különösen a családokkal való együttműködéssel, valamint a tanulásvágy másokban való felébresztésének képességével – kapcsolatosan. Tartalmaznia kell programszervezési módszereket és csoportdinamikai tanulmányokat, amelyek révén megelőzhetőek és feloldhatóak a társadalomban jelen levő rejtett konfliktusok.

5.9 Az EGSZB javasolja azt is, hogy ismerjék el, hogy a tanári szakmához hosszabb alapképzésre, magasabb szintű igényességre, valamint az iskola és a társadalom – ideértve a munka világát is – kapcsolatának jobb megértésére van szükség.

5.10 Ami a továbbképzést illeti, azt a tanári pályakép alakulása strukturáló elemének kell tekinteni, ezért az országoknak olyan programokat kell bevezetniük, amelyek a tanárok és az iskolák igényeinek megfelelő rendszert alakítanak ki.

5.11 Ahhoz, hogy a továbbképzés sikeresen és hatékonyan elérje célkitűzéseit, szükség van arra, hogy a tanárok aktív részt vállaljanak benne már a kialakítás és a tervezés szakaszától kezdve, egészen a megvalósításig. Az is fontos, hogy a képzés alapvetően az iskolákra és azok egyedi oktatási programjainak konkrét célkitűzéseire koncentráljon.

5.12 A társadalmi-gazdasági szereplőket – és konkrétan az oktatásban dolgozókat – képviselő szakszervezeteket értékes partnerekként kell kezelni a tanárok alap- és továbbképzési célkitűzéseinek meghatározása és a rendszer értékelése során.

5.13 A továbbképzés tartalmazhatna egy „a szülők és a tanárok részvétele” című részt annak érdekében, hogy a szülők is közreműködheszenek az iskola oktatási programjában, hogy tudatosulhasson bennük a gyermekek oktatásában szerepet játszó tényezők sokfélesége, valamint hogy részei lehessenek gyermekeik a család körein kívül történő nevelésének.

5.14 A továbbképzésnek a szakmaközi vitafórum szerepét is be kellene töltenie, ami miatt kívánatos lenne, hogy az bevonjon az oktatási folyamatban részt vevő, más szereplőket is, és szem előtt tartsa annak lehetőségét, hogy több iskolát fogjon össze egy általánosabb folyamatban.

5.15 Végül pedig, az európai programoknak ösztönözniük kellene az egyes országok hasonló körülmények között működő iskolái közötti tapasztalat- és információcserét. A bevándorlók fogadó és származási országának iskolái közötti tapasztalatcsere például jó ötlet lenne ahhoz, hogy megértsék az érintett gyermekek és fiatalok gondjait, és olyan stratégiákat dolgozzanak ki, amelyek lehetővé teszik a nyilvánvaló problémák megoldását.

5.16 Egyébiránt a lisszaboni stratégia keretén belül ösztönözni kell – különösen a tanulmányi szabadságok segítségével – a tanárok Unión belüli mobilitását, amely a jobb, egész életen át tartó tanuláshoz szükséges tapasztalatok és az innováció hordozója.

Kelt Brüsszelben, 2008. január 16-án.

5.17 Végezetül pedig azonosítani kell a megfelelő, és az Unió minden tagállamában elismert oktatási mutatókat, amelyekkel értékelhetők az eredmények, és előrelépések érhetők el az oktatási rendszerben a képzések tökéletesítésével és a társadalmi kohézió erősítésével kapcsolatos, közös cél felé.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Véleménye Tárgy: A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az oktatásban, a foglalkoztatásban és a társadalomban a fiatalok teljes körű részvételének elősegítése

COM(2007) 498 final

(2008/C 151/14)

2007. szeptember 5-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Az oktatásban, a foglalkoztatásban és a társadalomban a fiatalok teljes körű részvételének elősegítése

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2007. december 19-én elfogadta véleményét. (Előadó: Pavel TRANTINA.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. január 16–17-én tartott, 441. plenáris ülésén (a 2008. január 17-i ülésnapon) 137 szavazattal, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összefoglalás és ajánlások

1.1 Az EGSZB egyetért annak szükségességével, hogy dolgozzanak ki egy átfogó, igazán európai ifjúsági stratégiát, és kész a maga eszközeivel hozzájárulni ehhez a folyamathoz (úgy mint a helyi szintű szervezetekkel való közvetlen kapcsolattartás és az uniós intézmények figyelmének felkeltése a polgárokhoz legközelebb álló szintű problémák és megoldások iránt).

1.2 Az EGSZB úgy véli, hogy egy sikeres és fenntartható, átfogó gyermek- és ifjúsági stratégia kidolgozásának folyamatát az Európai Bizottságon belül létrehozandó (az érintett különböző főigazgatóságok tevékenységét összehangoló) állandó struktúrának vagy intézményközi csoportnak kellene elősegítenie, és ezt a folyamatot egy egyértelmű célokat és határidőket meghatározó ellenőrző mechanizmus létrehozására kellene alapítani.

1.3 Az EGSZB úgy véli, hogy mielőtt mindent megtennénk az idős munkavállalók mobilizálásáért, el kell kezdenünk a foglalkoztatottság arányának növelését az Unióban azáltal, hogy mindent megteszünk a fiatalok tömeges foglalkoztatásáért, mivel ennek sokkal hosszabb távú hatásai lesznek szociológiai (autonómia, társadalom, születési arány, család stb.) illetve gazdasági szempontból, értve ezalatt a növekedést, a szociális finanszírozást, a fogyasztást, a megtakarítást, a befektetést (pl. az építkezést stb.). Sürgeti a tagállamokat és az európai intézményeket, hogy tegyék meg a fiatalok munkanélküliség csökkentéséhez szükséges lépéseket Európában, főképp az Európai ifjúsági

paktum és a tagállamok lisszaboni stratégiához kapcsolódó nemzeti reformprogramjainak gyorsabb és hatékonyabb végrehajtása révén.

1.4 Az EGSZB sürgeti a vidéki területeken és a szegény városi területeken élő fiatalok helyzetének alaposabb átgondolását. Felhívja a tagállamokat, hogy nézzenek szembe a gyermekszegénység megszüntetésének kihívásával, és kiegészítő intézkedéseket sürget a fogyatékkal élő fiatalok társadalomban való egyenjogú részvételének javítása érdekében.

1.5 Az EGSZB ajánlja, hogy az Európai Bizottság a munkáltatói és munkavállalói szervezetekkel, a formális oktatási rendszer képviselőivel és a megfelelő civil szervezetekkel való együttműködés révén folytassa munkáját az önkéntes ifjúsági munka elismerése terén.

1.6 Az EGSZB megismétli a fiatalok önkéntes tevékenységével kapcsolatban megfogalmazott álláspontjának főbb elemeit, mindenekelőtt a következőket:

- kéri az Európai Bizottságot, hogy hirdesse meg az Önkéntesek Évét, és tegyen közzé egy fehér könyvet az önkéntes tevékenységről és az aktív polgárságról Európában,
- az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak jobban fel kellene hívniuk a figyelmet arra, hogy az ifjúsági munka hozzájárul a fiatalok fejlődéséhez, valamint hogy a fiatalok szakértelmet, értékrendet és viselkedésmódot sajátítanak el az ifjúsági szervezetekben és ifjúsági munkában való tevékeny részvétel által.